

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ ІМЕНІ П. Л. ШУПИКА
СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ОСІБ, ЯКІ
ОТРИМУЮТЬ ПСИХО- ТА
СОМАТОФАРМАКОТЕРАПІЮ»**

Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Шифр та назва спеціальності	053 «Психологія»
Назва освітньо-професійної програми	Клінічна психологія та психологічна допомога
Рівень вищої освіти	другий (магістерський) рівень
Кафедра	Педагогіки, психології, медичного та фармацевтичного права
Статус навчальної дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	обов'язкова
Форма навчання	очна, заочна

Викладачі

Прізвище, ім'я, по батькові	Казміренко Вячеслав Петрович
Посада	професор кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Доктор психологічних наук професор
Електронна адреса	vpkazm@gmail.com
Телефон	044-205-49-86
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/pedahohiky-psykholohii-medychnoho-ta-farmatsevychnoho-prava/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/482-kazmirenko-viacheslav-petrovych#gsc.tab=0
Консультації	Вт. 13:00-14:00
Прізвище, ім'я, по батькові	Костюк Олена Іванівна
Посада	старший викладач кафедри
Науковий ступінь, вчене звання	Кандидат психологічних наук
Електронна адреса	elena.kostyuk3@gmail.com

Телефон	044-205-49-86
Посилання на профіль викладача	https://www.nuozu.edu.ua/s/np/k/pedahohiky-psykholohii-medychnoho-ta-farmatsevychnoho-prava/naukovo-pedahohichni-pratsivnyky/483-kostyuk-olena-ivanivna#gsc.tab=0
Консультації	Вт. 13:00-14:00

Загальна інформація про дисципліну

Анотація до дисципліни	Навчальна дисципліна «Психологічний супровід осіб, які отримують психо- та соматофармакотерапію» має теоретичну і практичну спрямованість, формулюються компетенції, що забезпечують засвоєння теоретичних основ формування теоретичних уявлень щодо особливостей психологічного супроводу.
Мета дисципліни	Отримання здобувачами вищої освіти системних знань з фундаментальних уявлень та базових навичок з роботи по психологічного супроводу; ознайомлення студентів з основними психологічними проблемами супроводу людей з соматоморфними та ментальними розладами, які проходять фармакологічну терапію та/або психотерапію та психокорекцію; ознайомлення з сучасними концепціями психологічної підтримки; навчити здійснювати експрес-діагностику стану, розуміти стратегії, методи та інструменти роботи по підтримці людей в процесі психо- та соматофармакотерапії.
Завдання дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. ознайомити здобувачів вищої освіти із базовими поняттями психологічного супроводу; 2. опанувати знання про природу, фактори та принципи психологічної підтримки та супроводу; 3. ознайомити з особливостями психологічного супроводу відповідно до засад Міжнародного Медичного Корпусу (ММК); 4. ознайомити особливостями комплаєнсу як центрального фактору ефективності психологічного супроводу осіб, які отримують психо- та соматофармакотерапію; 5. забезпечити розуміння факторів підвищення комплаєнтності та сформувати навички оперування такими факторами; 6. напрацювати навички проведення психоедукації медичних працівників та пацієнтів задля підвищення ефективності психологічного супроводу; 7. отримати навички психологічного супроводу та розуміння його особливостей щодо людей з певними типами ментальних та соматичних хвороб та станів; 8. навчити здобувачів вищої освіти самостійно вивчати літературу щодо психологічного супроводу та його прикладних питань..
Пререквізити	Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін, як: «Загальна психологія», «Основи нейропсихології», «Психофізіологія і порівняльна психологія» та інші дисципліни гуманітарного профілю, які здобувачі вищої освіти опанували на етапах здобуття бакалаврату та магістратури.

Постреквізити	Дана дисципліна може базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Практикум з психологічної допомоги», «Психологічний супровід та психокорекція при соматогенних та психосоматичних розладах», «Організаційно-правові засади професійної діяльності психолога»
Компетентності, формуванню яких сприяє дисципліна	<p>Загальні компетентності:</p> <p>ЗК1 «Здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях».</p> <p>ЗК6 «Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми».</p> <p>ЗК7 «Здатність генерувати нові ідеї (креативність)».</p> <p>ЗК8 «Здатність до адаптації та дії в новій ситуації».</p> <p>ЗК9 «Здатність приймати обґрунтовані рішення».</p> <p>ЗК10 «Навички міжособистісної взаємодії».</p> <p>Спеціальні (фахові) компетентності:</p> <p>СК2 «Здатність до узагальнення інформації щодо суб'єктивних і об'єктивних проявів психологічних проблем, субклінічних хворобливих станів та захворювань, а також до професійного мислення на підставі аналізу та синтезу феноменів, симптомів та синдромів різних видів патології та вад розвитку».</p> <p>СК4 «Здатність приймати обґрунтовані фахові рішення, самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості».</p> <p>СК5 «Здатність відповідально та свідомо застосовувати фахові знання та навички в практичних ситуаціях, а саме: здійснювати практичну діяльність (психодіагностичну, психоед'юкаційну, психогігієнічну, психопрофілактичну, консультаційну, тренінгову, психокорекційну, психологічний супровід) з використанням науково верифікованих методів та технік».</p> <p>СК8 «Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову), опановувати і практично використовувати методи психологічного та психотерапевтичного впливу, психологічних інтервенцій, а також проводити психологічну реабілітацію із застосуванням спеціальних методик з метою відновлення стану здоров'я пацієнта при соматичних, психічних, поведінкових та психосоматичних розладах, профілактики їх рецидивування (декомпенсації)».</p> <p>СК9 «Готовність організувати роботу колективу в розв'язанні актуальних проблем клінічної психології. Здатність працювати у великій групі, розуміючи відповідальність за результати роботи, а також беручи до уваги бюджетні витрати та персональні зобов'язання. Здатність працювати в умовах обмеженого часу та ресурсів, а також мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей».</p> <p>СК11 «Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію».</p>
Обсяг дисципліни	<p>Загальний обсяг дисципліни: 3 кредити ЄКТС, 90 годин.</p> <p>Для очної (денної) форми навчання: аудиторних 44 години, самостійна робота 46 годин.</p> <p>Для заочної форми навчання: аудиторних 14 годин, самостійна робота 76 годин.</p>
Форма підсумкового контролю	Залік

**Строки викладання
дисципліни**

Дисципліна викладається у 2 семестрі

Програма дисципліни

Назви тем

Змістовий блок 1. Теоретичні засади та загальні поняття психологічного супровіду осіб, які отримують психо- та соматофармакотерапію

- 1.1. Основні поняття та проблеми прихильності до лікування. Структура психологічного супроводу під час психо- та соматофармакотерапії.
- 1.2. Комплаєнс та його складові як засіб досягнення ефективності психологічного супровіду під час лікування.

Змістовий блок 2. Особливості психологічного супровіду при різних психологічних та соматичних проблемах

- 2.1. Психологічний супровід при онкозахворюваннях.
- 2.2. Паліативна допомога та психологічний супровід паліативних хворих.
- 2.3. Психологічний супровід людей з інсультами, інфарктами та іншими проблемами серцево-судинної системи.
- 2.4. Психологічний супровід осіб з ампутаціями.

Самостійна робота здобувача освіти

№ з/п	Зміст самостійної роботи
1.	Перерахувати методи визначення прихильності до лікування та інструменти її підвищення
2.	Визначити поняття «лікувальна команда» та обґрунтувати її переваги і ефективність
3.	Проаналізувати сучасні підходи до комплаєнсу.
4.	Перерахувати фактори посилення комплаєнсу
5.	Проаналізувати особливості онкохворих
6.	Охарактеризувати види психологічної підтримки на різних етапах захворювання
7.	Охарактеризувати основні постулати паліативної допомоги
8.	Проаналізувати інструменти психологічної підтримки при паліативній допомозі
9.	Проаналізувати особливості людей з серцевими аритміями.
10.	Описати особливості психологічної допомоги при інсультах
11.	Охарактеризувати особливості роботи з фантомними болями.
12.	Описати психологічні особливості людей з ампутаціями кінцівок.

Самостійна робота являється елементом Навчально-методичного комплексу дисципліни, затверджується кафедрою, підлягає щорічному перегляду з метою дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Список завдань надається здобувачам на першому занятті з певної теми. Самостійна робота з дисципліни виконується у формі вирішення задач. Для здобувачів заочної форми навчання перевіркою підготовки в міжсесійний період являється контрольна робота (індивідуальна залікова робота). Усі завдання самостійної роботи мають бути виконані та здані (надіслані) викладачеві за день до проведення залікового заняття. Розмір шкали ЄКТС за навчальною дисципліною дорівнює 100 балам, а мінімальна позитивна оцінка починається з 61 балу.

Організація навчання

Навчальні технології та форми і засоби навчання

На лекціях чітко та зрозуміло структурується матеріал; зосереджується увага здобувачів на проблемних питаннях; наводяться конкретні приклади практичного застосування отриманих знань; звертаються до зарубіжного досвіду вирішення окремих проблем; заохочуються здобувачі до критичного сприймання нового матеріалу замість пасивного конспектування; використовуються наочні матеріали, схеми, таблиці, моделі, графіки; використовуються технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, слайди тощо.

На практичних заняттях запроваджуються різні навчальні технології: розгорнута бесіда, обговорення проблем, дискусії; вирішення ситуаційних вправ; розв'язання проблемних питань; мозковий штурм; кейс-методи; презентації; аналіз конкретної ситуації; робота в малих групах; рольові та ділові ігри; банки візуального супроводження; письмовий контроль знань; індивідуальне та групове опитування; перехресна перевірка завдань з наступною аргументацією виставленої оцінки тощо.

Самостійну роботу здобувача викладач планує разом зі здобувачем, але виконує її здобувачем за завданнями та під методичним керівництвом і контролем викладача; зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (лекція-монолог, лекція-діалог, проблемна-лекція);
- наочні (презентація, демонстрування; опорних сигналів; опорних конспектів);
- практичні методи (вправи; практичні завдання; спостереження).

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- метод проблемного викладу матеріалу;
- моделювання життєвих ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід;
- навчальної дискусії;
- навчально-наукова проектна робота у форматі індивідуальної та командної роботи.

Методи контролю й самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності:

- усного контролю;
- письмового контролю;
- самоконтролю та взаємоконтролю;
- рецензування відповідей.

Список рекомендованих джерел

Основна література

1. Бацилева О.В. Психологічний супровід у клініці репродуктивної медицини: значення та перспективи // Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Особистісні та ситуативні детермінанти здоров'я» (м. Вінниця, 22 листопада 2019 р.). Вінниця, 2019. С. 16-19..
2. Дідковська Л.І. Психологічні аспекти надання паліативної допомоги // Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання розвитку стаціонарної та мобільної паліативної допомоги в Україні» (м. Львів, 23 листопада 2019 р.). Львів, 2019. С. 9-13.
3. Казміренко В.П. Соціальна психологія Організації; монографія/ Казміренко В.П вид. Гельветіка, Одеса, 2021р, 450с.
4. Костюк О., Бойчук О. Особливості невизначеної втрати в психотерапевтичній роботі // Міжнародна науково-практична конференція “Війна. Психотерапія травми”, Видавництво УКУ, 2023.
5. Мерліч С. В. «Медико-психологічний супровід онкологічних хворих, які перенесли хірургічне втручання з формуванням кишкової стоми, на амбулаторному етапі лікування» Одеський національний медичний університет, Одеса. 2015.
6. Сенько Ю.О. Психологічний супровід пацієнтів, хворих на мультирезистентний туберкульоз легень // Український пульмонологічний журнал. 2019. №1. С. 71-74.
7. Шаттенбург Л. , Кульчинський Я. Психодинаміка болю – Журнал «Нейро News». №4. 2019.

Допоміжна література

1. Гузій О.В. Паліативна допомога в Україні: що має змінитися – Журнал «Український медичний часопис». 2018.
2. Івасюк П. Лікарі мають право та повинні призначати знеболюючі ліки – експерт. UNN - Українські Національні Новини.2016.
3. Коваль І. Особливості прояву та вираженість психічного стресу родичів інкурабельних онкологічних пацієнтів – Психосоматична медицина та загальна практика. №1. 2016.
4. Кривоніс Т. Прояви тривоги та депресії у родичів пацієнтів з онкологічними захворюваннями – Scientific Journal «ScienceRise: Medical Science», №2. 2020.

Інформаційні ресурси

- <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
- <http://library.law.yale.edu/> – Юридична бібліотека Школи права Йелльського університету;
- <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
- <https://www.nuozu.edu.ua/#gsc.tab=0> – офіційний сайт Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика;
- <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
- <https://moz.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
- <http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
- <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Загальна схема оцінювання

Сума балів		Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Пояснення
100 балів	200 балів		залік/іспит	
90 - 100	170 – 200	A	зараховано/оцінка	відмінне виконання
82 - 89	155 – 169	B		вище середнього рівня
75 - 81	140 – 154	C		загалом хороша робота
68 - 74	125 – 139	D		непогано
61 - 67	111 – 124	E		виконання відповідає мінімальним критеріям
35 - 60	60 – 110	FX		необхідне перескладання

1 - 34	1 – 59	F	не зараховано	необхідне вивчення дисципліни	повторне
--------	--------	---	---------------	----------------------------------	----------

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Шкала ЄКТС	Оцінка за національною шкалою		Нарахування балів	Бали нараховуються наступним чином: <i>Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою (для галузі знань 22 Охорона здоров'я 200-бальною шкалою). Підсумкова оцінка курсу навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи; оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, що виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань здобувачів очної (денної) форми навчання складається з рейтингу навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 75 балів, і рейтингу з атестації – 25 балів. Для здобувачів заочної форми навчання відповідно – з рейтингу навчальної роботи – 50 балів, і рейтингу з атестації – 50 балів.</i>
		для іспиту	для заліку		
90-100	A	Відмінно			
82-89	B	Добре	зараховано		
75-81	C	Задовільно			
68-74	D				
61-67	E				
35-60	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання			
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано		

Політика опанування дисципліни

Здобувач вищої освіти зобов'язаний:

- 1) виконувати вимоги освітньої програми та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання:
 - не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
 - брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, практичних занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, виконувати передбачені курсом вправи та тестові завдання;
 - здійснювати самостійну підготовку до занять згідно до затвердженого плану;
 - відпрацьовувати пропущені заняття (лекції, практичні, семінарські) у вигляді рефератів, презентацій інших видів робіт згідно з темою заняття під час консультацій викладача за розкладом кафедри не пізніше завершення семестру;
 - складати згідно з графіком поточний модульний контроль (ІНДЗ, контрольна робота) з дисципліни;
- 2) дотримуватись академічної доброчесності:
 - самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
 - посилатись на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
 - дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
 - надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету.